KULTURSTYRELSEN

FREDNINGSVÆRDIER

KLOSTERNAKKEN 1, PRÆSTØ

VORDINGBORG KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	09.02.2011
Besigtiget af:	Maria Wedel Gjelstrup
Journalnummer:	2011-7.82.07/390-0001
Kommune:	Vordingborg Kommune
Adresse:	Klosternakken 1, 4720 Præstø
Betegnelse:	Klosternakken 1, Præstø
Fredningsår:	1982
Omfang:	*Forhus og sidehus (1857)*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Forhus beliggende i husrækken lige ved byens torv. Forhuset er det første i en række af tre næsten ens huse.

Forhuset er en grundmuret, gulkalket, enetages bygning med sorttjærret kampestenssokkel og teglhængt heltag. Facaden har mod vest en portåbning, lukket af en tofløjet revleport. Herefter seks fag af ældre, torammede vinduer med fladbuede stik og hvide støbte sålbænke. I soklen findes mod øst to mindre kældervinduer. Muren er afsluttet af en hvidmalet, profileret gesims trukket i puds. I portrummet er en hoveddør med småsprosset vindue i øverste del. Alt træværk er brunmalet. I tagfladen er både en kvist med et hvidmalet dannebrogsvindue, samt tre nyere tagvinduer i forskellige størrelser, tagrygningen bærer en skorstenspibe af røde tegl med sokkel. Havesiden har sokkel, mur- og træbehandling som facaden, men gesimsen er her muret med tandsnit. Portrummet er mod gården også lukket af en tofløjet revleport. Bagsiden har en tofløjet fyldingsdør med to vinduer i hver fløj samt overvindue. Foran denne er en nyere træterrasse. På hver side af døren sidder et torammet vindue samt et mindre ovalt højtsiddende vindue. Forhus og sidehus er bygget sammen, og hvor de to mødes, er hjørnet skråt afskåret. I dette parti findes en nedgang til kælderen. Taget mod gården har tre nyere tagvinduer.

Sidehuset er et enetages bindingsværkshus med teglhængt heltag. Træværket er sorttjæret og tavlene kalket gule, med et hvidmalet sugfjæl øverst. Her er både en nyere tofløjet dør, ældre fyldingsdøre, revledøre og ældre vinduer.

Indvendigt ligger stuerne mod gaden, mens nyere køkken og spisestue vender mod haven. Fra entreen fører en trappe til første sal, der indeholder flere værelser og et stort badeværelse med adgang til næsten alle værelser. Stort set alle overflader er ændret, mange lofter har nedhængte gipslofter og trægulve, der er dækket af gulvtæpper. Fra forhuset er der adgang til sidehuset, der i dag bliver brugt som bedemandsforretning.

Kælderen under forhusets tre østlige fag er uopvarmet og står med oprindelige materialer.

BYGNINGSHISTORIE

Bygningen er opført i 1857 af murermester M.S. Miede med videresalg for øje. To år senere erhvervedes bygningen af læge F.C.E. Reinhardt.

Mindre ændringer er sket over tiden. Bl.a. har facaden i en årrække før og efter århundredeskiftet haft en indgang fra gaden i tredje fag fra øst, og forhuset havde oprindeligt to skorstene.

Sidehuset, der oprindeligt tjente som køkken, pigekammer, spisekammer, vaskehus, toilet og brændehus, er formentlig opført samtidigt med forhuset eller få år efter. Det eksisterede i al fald i 1867 ved brandtaksationen.

KILDER

Kilde Gamle huse i Præstø, Fredningsstyrelsen og Præstø Kommune, 1979

MILJØMÆSSIG VÆRDI

De miljømæssige værdier for forhuset knyttes til den centrale beliggenhed i byen og sammenhængen med torvet, der ligger vest for bygningen, hvilket giver luft og lys. Gadens og Torvets belægning af brosten giver en autentisk atmosfære, og samler de mange omkringliggende byhuse til et homogent og traditionelt miljø.

Baggården står i kontrast til det større åbne rum omkring torvet. Afgrænsningen af sidehuset mod øst og garage mod vest, danner et intimt, lukket og fredfyldt uderum, der åbner sig mod nord med udsigt udover fjorden. Haven strækker sig fra gården ned mod havnen og ender med et lille lysthus ved skråningen ned til havnen. Lysthuset indskriver sig i en større miljømæssig værdi, idet næsten alle grunde ned til fjorden har et lignende lysthus.

KULTURHISTORISK VÆRDI

De kulturhistoriske værdier knytter sig især til sidehuset, det brede portrum og kampestens kælderen. Sidehusets bindingsværk og synlige bjælker indvendigt i loftet vidner om bygningens lavere rang i forhold til forhuset, med funktioner som toilet, køkken og pigekammer. Den sidste del, længst mod nord, står som et uopvarmet

skur og har sandsynligt været den del, hvor der har været brænde-opbevaring.

I kælderen ses flere kulturhistoriske værdier i form af originale materialer, så som pigstensgulv, kampestensvægge og bærende bjælker i loftet.

ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier knytter sig særligt til facadens udtryk med de enkle klassicistiske vinduer og den store port, der dominerer og skaber dybde i bygningen. Selve portrummet optræder som en mellemzone mellem inde og ude, da det er lukket i begge ender af velbevarede porte. Porten mod gaden har en ekstra værdi med sine profilerede, lodrette lister, der fremhæver porten og portrummets højde.

Væsentlige arkitektoniske værdier ses også på bagsiden af forhuset, ved det ovale og dekorativt opsprossede vindue, og havedøren med udsmykning af lister og smalle diamantfyldinger. Gesimsen på facaden og havesiden har også arkitektoniske værdi, på facaden er den enkelt og trukket i puds, mens havesiden er muret med tandsnit.

Indvendigt findes arkitektoniske værdier omkring trappens kraftige og enkle udskårne mæglere, samt de mange ældre døre med profilerede kanter og fyldinger.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I forhusets ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til forhusets enkle murværk, portrummet med tofløjede porte, samt de klassicistiske vinduer og havedøren. Endvidere knytter de bærende fredningsværdier sig til sidehusets bindingsværk, herunder de ældre vinduer og døre. Hertil kommer den generelle ældre materialeholdning både for forhus og sidehus.

I bygningernes indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den til dels bevarede plan med stuer mod gaden, de ældre døre, trappen samt synlige loftbjælker i sidehuset og kælderen. Herunder pigstensgulvet, kampestensvæggene og den synlige konstruktion.

ANBEFALINGER

Det anbefales at:

- det nyere træskur, der er bygget op af sidehusets nordgavl fjernes da det dækker for gavles bindingsværk, som sidehusets oprindelige afslutning.

- vinduersrammerne malet indvendigt. I dag er de ubehandlet, hvilket ikke passer til husets opførelsestidspunkt, hvor vinduesrammer blev malet.

- gipslofter og andre nyere overflader fjernes, så de oprindelige overflader genskabes.